

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Конституційне право України
Викладач (-і)	Розвадовський Володимир Іванович, доц., к.ю.н., доц. кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту.
Контактний телефон викладача	Розвадовський Володимир Іванович (0342) 596134
Е-mail викладача	Розвадовський Володимир Іванович volodymyr.rozvadovskyi@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.cu.edu.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</p> <p>https://kkmtap.cnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81%d1%83/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни Конституційне право України є однойменна галузь права та законодавства, а також практика реалізації відповідних норм різноманітними суб'єктами.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення 2. Загальні засади конституційного та суспільного ладу України 3. Організація державної влади в Україні 4. Конституційно-правові основи територіального устрою України, організації місцевого самоврядування та національної безпеки України <p>Варто відмітити, що після конституційної реформи (2014 рік) в правовій системі України підвищується роль конституційного права. Тому вивчення та засвоєння дисципліни «Конституційне право України» є не від'ємною складовою частиною підготовки майбутніх правознавців. Таке положення впливає з того, що предмет конституційне право України є провідною фундаментальною галуззю в системі національного права України. Ця провідна роль визначається насамперед тим, що Конституція України має найвищу юридичну силу і всі закони та підзаконні акти приймаються на основі Конституції України й повинні відповідати їй. Беззаперечним є той факт, що норми Конституції України є нормами прямої дії. А тому звернення до судових інстанцій за захистом конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Відповідно в цьому відношенні конституційне право України, як навчальний курс є вихідною дисципліною щодо вивчення інших галузей національного права України.</p> <p>Навчальна дисципліна передбачає опанування певним інструментарієм науки конституційного права України, вивчення конкретних державних інститутів та систем права, розкриття основних закономірностей процесу державно-правового розвитку.</p> <p>Варто зазначити, що особлива увага звертається на вивчення основних засад конституційного ладу України, конституційно-правового статусу людини і</p>	

громадянина, а також конституційно-правових основ організації та здійснення державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні.

Навчальна дисципліна конституційного права України передбачає модульно-рейтингове навчання. Ця технологія дає змогу сконцентрувати пізнавальну, розвиваючу діяльність студента на певних логічно завершених частинах теоретичних знань і практичних умінь, з урахуванням більшої кількості чинників визначати рівень його успішності.

Відповідно до навчального плану юридичного інституту дисципліна «Конституційне право України» включає лекції, семінарські заняття та самостійну роботу студентів.

Семінарські заняття є однією із найважливіших форм навчально-виховної роботи вони дають можливість студентам значно розширити і поглибити опанування цієї дисципліни шляхом опрацювання додаткової літератури та законодавчих нормативно-правових актів. Отже, семінарські заняття проводяться з метою сприяння ефективному засвоєнню студентами курсу конституційного права України, виробці у студентів вміння користуватися спеціальною юридичною літературою, законами та іншими нормативно-правовими актами, вироблення навичок аналітичного підходу до прийняття рішень з конкретних правових ситуацій, здійснення контролю за рівнем знань студентів.

За таких обставин, звернути увагу на те, що дотримання викладених вище методичних рекомендацій сприятиме набуттю ґрунтовних знань з провідної галузі права «Конституційне право України», розширенню правового світогляду студентів, підвищенню їх професійного рівня.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Конституційне право України» - систематизоване вивчення основних принципів побудови та статус державних органів влади, народовладдя, прав й свобод людини та громадянина, верховенства права, значимість конституційних реформ, реорганізація органів місцевого самоврядування, національної безпеки та оборони. Не менш важливою метою залишається переконання студентів у значимості в нинішніх умовах принципу конституційної демократії, конституційно-правової відповідальності публічних суб'єктів правовідносин в Україні.

Основними цілями вивчення дисципліни «Конституційне право України» є набуття студентами знань та розуміння змісту предмету галузі конституційного права; місця та ролі конституційного права в системі права України; щодо методів Конституційного права України; основних етапів та напрямків новітньої конституційної реформи в Україні; Конституційне закріплення форми Української держави; поняття Конституційно-правової норми; поняття Конституційно-правових відносин; системи нормативних джерел галузі конституційного права України; поняття конституційного ладу; структуру політичної системи України; статусу української мови як державної мови; основ правового статусу людини і громадянина; конституційних прав, свобод людини і громадянина; інституту та форм демократії; конституційної системи органів державної влади України; поняття територіального устрою держави.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел права та результатів наукових досліджень конституційно-правових відносин.

Здатність застосовувати знання щодо аналізу державно-правових явищ і процесів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними, виявляти їх тенденції, шляхи розвитку.

Знання та розуміння, як правильно викладати свої думки про складні юридичні явища; виявляти тенденції демократичного розвитку держави і права в Україні.

Фахові компетентності:

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття та елементи правового механізму конституційної демократії, верховенства права, людської гідності.

Здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері конституційно-правових відносин.			
Здатність вірно застосовувати норми та принципи Конституційного права при виконанні службових обов'язків; використовувати набуті знання у своїй практичній діяльності; правильно формулювати юридичні поняття і категорії.			
Здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення чинного конституційного законодавства.			
Здатність до консультування з правових питань, зокрема, захисту прав і свобод людини та громадянина, прямої та безпосередньої демократії під час виборчих процесів, децентралізації місцевого самоврядування та інше.			
Здатність приймаючи участь у процесі поширення правових знань (конституційна просвіта) серед населення формувати у громадян повагу до права і закону.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		54	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		56	
самостійна робота		70	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1; 2	081 Право	1	нормативний
Тематика курсу			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Модуль I. Змістовий модуль 1 «Основні положення»			
Тема 1 Теоретичні аспекти конституціоналізму.		2	2
Тема 2 Конституційне право України - провідна галузь національного права		2	2
Тема 3 Конституційне право як наука і навчальна дисципліна		2	2
Тема 4 Джерела конституційного права: поняття ознаки, види.		2	2
Тема 5 Конституційно-правові відносини.		2	2
Тема 6 Конституційно-правова відповідальність.		2	2
Тема 7. Конституція — Основний Закон держави.		2	3
Змістовий модуль 2 «Загальні засади конституційного та суспільного ладу України»			
Тема 8. Загальні засади конституційного ладу України.		2	2
Тема 9. Загальні засади конституційного статусу людини і громадянина.		2	2
Тема 10. Громадянство України, правовий статус громадянства.		2	2
Тема 11. Правовий статус іноземців, біженців та осіб без громадянства.		2	2
Тема 12. Основні права, свободи і обов'язки людини і громадян.		2	3
Тема 13. Конституційно-правове регулювання безпосередньої демократії в Україні.		2	3
Тема 14. Референдум як форма безпосередньої демократії.		2	3

Тема: 15. Правовий статус політичних партій, громадських організацій та конституційні засади громадянського суспільства в Україні.	2	2	3
МОДУЛЬ 2.			
Змістовий модуль 3 «Організація державної влади в Україні»			
Тема 16 Теоретичні основи організації та здійснення державної влади.	2	2	3
Тема 17. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.	2	2	3
Тема 18. Конституційно-правовий статус голови Верховної Ради України.	2	2	3
Тема 19. Правовий статус народного депутата України.	2	2	3
Тема 20. Спеціальні органи парламентського контролю	2	2	3
Тема 21. Конституційно-правовий статус Президента України.	2	2	3
Тема 22. Органи виконавчої влади в Україні.	2	2	3
Тема 23. Конституційний суд України.	2	2	3
Тема 24. Конституційно-правові основи судової влади.	2	2	3
Тема: 25. Прокуратура України.	2	2	2
Змістовий модуль 4 «Конституційно-правові основи територіального устрою України, організації місцевого самоврядування та національної безпеки України»			
Тема 26. Адміністративно-територіальний устрій України.	1	2	2
Тема 27. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні.	2	2	2
Тема 28. Основи національної безпеки та оборони України.	1	2	2
ЗАГ.:	54	56	70
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами 2 модульних контрольних робіт. Робота виконується на передостанньому/останньому семінарському занятті кожного модуля. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 6 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту (визначення понять), які оцінюються по 2 бали, практичне/схематичне завдання (8 балів), тестові запитання, які оцінюються по 1 балу. Максимальний бал за контрольну роботу становить 20 балів. <u>За бажанням</u> (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0/</i>		
Семінарські	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3		

заняття	Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
7. Політика курсу	
<p><u>Письмові роботи:</u> Пропонується виконання студентами обов'язкових та додаткових окремих видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри</i> https://kkmtp.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/).</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Конституційне право України: прагматичний курс : навч. К65 посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017 — 256 с. 2) Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самогуга, Л. А. Філянїна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с. 3) Основи конституційного права України: Навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобув. ступ. бакалавра усіх напрямів підготовки денної та заочної форми навчання / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.В. Тихонюк. - Електронні текстові дані (1 файл: 882 Кбайт). - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 56 с. 4) Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 556 с. 5) Конституційне право України; підручник; за заг. ред. Т. М. Слінько – Харків «Право», 2020. – 592с. 6) Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-й річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с 7) Конституційне право України: Посібник для підготовки до іспитів. Т.М.Слінько, І.І.Дахова, Л.К.Байрачна - Харків «Право» 2024 - 372 	

Періодичні видання с безкоштовним доступом до повних текстів

<http://uamedia.visti.net/link/> - українська преса в інтернеті

<http://www.nbu.gov.ua/portal/per.html> - вибрані газети та Інтернет-видання

<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського

<http://www.doaj.org/> - 2000 загальнодоступних закордонних електронних журналів (включаючи 53 юридичних журнали) Dukeuniversity.

<http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phtml?bibid=AAAAA&colors=1&lang=en¬ation=ALL>

- англомовні електронні безкоштовні журнали

<http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/> - електронна бібліотека журналів (Німеччина).

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Розвадовський В. І. Конституційне право України: методичні вказівки для семінарських занять (*студентів 1 курсу денної форми навчання*). Івано-Франківськ: навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. 70 с. URL: <https://kkmtap.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/75/2019/09/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.docx>

2. Розвадовський В. І. Конституційне право України: методичні вказівки для самостійної роботи (*студентів 2 курсу денної форми навчання*). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2019. 61 с. URL:

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%81%d0%b0%d0%bc-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/>

3. Конституційне право України: матеріали до хрестоматії з дисципліни. - Івано-Франківськ : ПНУ, 2019. - 10 назв с. <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=9631>

Викладач _____ Розвадовський В. І.